

JÖNKÖPING UNIVERSITY
*School of Education and
Communication*

Barns inflytande och delaktighet i placering av material

– En kvalitativ studie utifrån barns perspektiv

KURS: *Examensarbete för förskollärare 15 Hp*

PROGRAM: *Förskolläraryrket*

FÖRFATTARE: *Estefanie Barrera Espinoza, Heidi Hansen Blomgren*

HANDLEDARE: *Karin Alnervik*

EXAMINATOR: *Olle Östklint*

TERMIN: *VT – 19*

Estefanie Barrera Espinoza, Heidi Hansen Blomgren

Barns inflytande och delaktighet i placering av material: En kvalitativ studie utifrån barns perspektiv

Children's influence and participation in the placement of material: A qualitative study from the perspective of children

Antal sidor: 26

SAMMANFATTNING

Syftet med studien är att bilda kunskap om hur barn upplever inflytande och delaktighet i placering av material samt undersöka barns handlingsutrymme i relation till förskolans inomhusmiljö. Metoden som använts är gruppintervjuer med barn i åldrarna fem och sex år. Det utfördes fem gruppintervjuer med sammanlagt sjutton barn. Studiens syfte preciseras med frågeställningen: Hur beskriver förskolebarn i fem- sex årsåldern delaktighet och inflytande i placering av material? Det empiriska materialet har analyserats till fem teman utifrån två teoretiska begrepp, intersubjektivitet och agentskap. Dessa teman är: barnen tar beslut och pedagogerna genomför, representativ delaktighet, barns handlingsutrymme, detta har fröknarna bestämt och omedvetna och medvetna val.

Resultatet synliggör barns beskrivningar av delaktighet och inflytande i placering av material. Det framkom att barnen fattar ett beslut och pedagogerna tar tillvara på deras önskemål och förändrar i förskolans miljö. Barnen beskriver även att beslut fattas gemensamt i en mindre barngrupp tillsammans med en pedagog. Det framgår också i resultatet att barn får handlingsutrymme till att placera materialet självständigt. Pedagogerna tar de övergripande besluten i verksamheten och skapar ramar för barnen att förhålla sig till. Resultatet visar slutligen att omedvetna val tas utifrån praktiska ställningstaganden samt att barnen har en medveten tanke med sin handling i placering av material.

Sökord: Barns perspektiv, inflytande, delaktighet, inomhusmiljö, material

Postadress

Högskolan för Lärande
och Kommunikation
Box 1026
551 11 JÖNKÖPING

Gatuadress

Gjuterigatan 5

Telefon

036 – 101000

Fax

036162585

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	1
2	BAKGRUND	2
2.1	BARN PERSPEKTIV	2
2.2	MILJÖ OCH MATERIAL	2
2.3	BARN DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE	3
2.4	TEORETISKA BEGREPP	5
2.4.1	<i>Intersubjektivitet</i>	5
2.4.2	<i>Agentskap</i>	5
3	SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	6
3.1	FRÅGESTÄLLNING	6
4	METOD	7
4.1	VAL AV METOD	7
4.2	URVAL	8
4.3	GENOMFÖRANDE	8
4.4	DATABEARBETNING OCH ANALYSMETOD.....	10
4.5	TILLFÖRLITLIGHET	11
4.6	ETISKA ASPEKTER	12
5	RESULTAT	13
5.1	BARNEN TAR BESLUT OCH PEDAGOGER GENOMFÖR	13
5.2	REPRESENTATIV DELAKTIGHET	14
5.3	BARN HANDLINGSUTRYMME	15
5.4	DETTA HAR FRÖKNARNA BESTÄMT	16
5.5	OMEDVETNA OCH MEDVETNA VAL.....	17
5.6	SAMMANFATTNING AV RESULTATET	18
6	DISKUSSION	19
6.1	METODDISKUSSION	19
6.2	RESULTATDISKUSSION	21
6.2.1	<i>Barnen tar beslut och pedagogerna genomför</i>	21
6.2.2	<i>Representativ delaktighet</i>	21
6.2.3	<i>Barns handlingsutrymme</i>	22
6.2.4	<i>Detta har fröknarna bestämt</i>	23
6.2.5	<i>Omedvetna och medvetna val</i>	25
7	SLUTORD	26
8	VIDARE FORSKNING	26
9	REFERENSLISTA	27

BILAGOR

Bilaga 1: Samtyckesblankett

Bilaga 2: Intervjuguide

1 Inledning

Under vår utbildning har barns inflytande och delaktighet samt miljöns betydelse lyfts fram som viktiga faktorer i förskolans verksamhet. I förskolans läroplan, *Lpfö 18* beskrivs det att utbildningen som ges i förskolan ska lägga grunden till att barn får förståelse för vad demokrati är. De intressen och behov barn på olika sätt ger uttryck för, ska ligga till grund för utformningen av miljön (Skolverket, 2018). Förskolläraren har ett ansvar att bedriva en undervisning, som bidrar till barns förståelse och ökad medvetenhet om sina rättigheter. När vi har vistats i olika förskoleverksamheter har vi reflekterat kring situationer där barn är beroende av en vuxen. Det sker ofta vid tillfällen där barn är i behov av att fråga pedagogerna om de kan få tillgång till ett material som är utom räckhåll. Det leder till att det är de vuxna som avgör om det går bra om materialet tas fram eller inte. Det är ett problem som har bidragit till en nyfikenhet hos oss.

Pramling Samuelsson och Sheridan (2006) beskriver att den pedagogiska miljön innefattar material, miljöns fysiska utformning, samspel mellan individer som omfattas av verksamheten samt atmosfären som råder. I diskussioner och från tidigare erfarenheter har vi kommit fram till att, placeringen av material oftast sker av pedagoger och vad de anser är viktigt för barnen i sin lärmiljö. Om barns intressen riktar sig mot något som inte finns tillgängligt, finns det risker att utforskandet blir begränsat. Det krävs därför ett samråd med pedagogerna för att få materialet tillgängligt. Barn har rätt till inflytande och delaktighet i förskolans verksamhet (Skolverket, 2018) och varje barn har rätt till yttrandefrihet, att tänka, tycka och uttrycka sina åsikter (Unicef, 1989). Var materialet är placerat har en inverkan på vilka förutsättningar barnen får för utveckling och lärande. Wallin (2003) menar att med en genomtänkt miljö där möbler är i barns nivå samt material placerat lättillgängligt, skapas självständiga individer som kan handla därefter. Har barnen fått handlingsutrymme till att ta ställning till materialets placering? Hur anser barnen att deras inflytande kommer till uttryck i val av placering? Har barnen fått vara delaktiga i processen med att placera materialet? *Lpfö 18* lyfter förskollärarens ansvar att bedriva en undervisning, som bidrar till barns förståelse och ökad medvetenhet om sina rättigheter (Skolverket, 2018). Fokus i studien kommer innefatta hur barn upplever delaktighet och inflytande i placering av material.

2 Bakgrund

I detta avsnitt beskrivs en bakgrund till studien och placerar in den i ett vidare sammanhang. Här tar vi upp tidigare forskningsresultat inom barns perspektiv, barns delaktighet och inflytande. Vi behandlar även den fysiska inomhusmiljön samt material och dess placering.

2.1 Barns perspektiv

Pramling Samuelsson, Sommer och Hundeide (2011) beskriver att barns perspektiv representerar deras egna uppfattningar och erfarenheter samt barnets förståelse för sin omvärld. Fokus ligger på barnet som subjekt. Johansson (2003) lyfter att när pedagogerna ska närma sig barns perspektiv, är det nödvändigt att samtala med dem för att få reda på deras uppfattningar. Samtal med barn måste ske på deras villkor och pedagogerna bör ha en öppenhet i att försöka förstå barns olika uttryck. Arnér (2006) beskriver att pedagogernas förhållningssätt är en viktig faktor för att närma sig barns perspektiv. Barnets perspektiv kan påverkas beroende på vilket perspektiv vi utgår ifrån när vi samspekar och samtalar med barn. Vidare lyfter Westlund (2011) också fram vikten av pedagogernas förhållningssätt till barnen. Författaren beskriver att det handlar om hur pedagogerna uttrycker sig och framhäver sitt förhållningssätt för att möta barns tankar.

Johansson (2003) påvisar i sin studie att vuxnas förhållningssätt till barn, där de möter barns tankar genom att resonera och lyssna på dem, skapar förutsättningar till en interaktion som leder till en överenskommelse. Pramling Samuelsson och Sheridan (2003) belyser att när pedagogerna närmar sig barns perspektiv förutsätter det ett förhållningssätt som innebär att de tillskriver barnen en egen kultur och ett eget sätt att erfara och förstå världen. Konkreta tillvaratagande av barns perspektiv i olika pedagogiska sammanhang, leder till ett reellt inflytande. För att barn ska få agera och möjlighet till att påverka sin egen situation förutsätts att barn är delaktiga i verksamheten. Emilson (2008) lyfter i sin studie att när pedagogen strävar efter att närma sig barns perspektiv, är dialogen mellan dem fri. Den styrs inte av läraren utan det är en kommunikation som både barn och lärare bidrar till. Ett närmade till barns perspektiv leder till deras delaktighet och inflytande.

2.2 Miljö och material

Begreppet miljö kommer ursprungligen från franska ordet *lieu* som betyder plats, omgivningen och allt som finns omkring oss innefattas i detta. Det mänskliga livet utspelar sig i en fysisk miljö där individen samspekar med andra, samtidigt som samspelet med den fysiska miljön sker på olika sätt (de Jong, 2010). En viktig aspekt enligt Granbom (2011) är att det ska finnas material till förfogande för barns lek och lärande i den pedagogiska förskolemiljön. Indirekt

eller direkt kan material bidra till barns utveckling. Materialet kan uppmuntra barn till att engagera sig i olika former av lek med redskap som utmanar dem. Det är förskollärare som sätter ramar för vad som erbjuds i ett rum som stödjer barns idéer. de Jong (2010) förklarar att det finns en mening i utformningen av den fysiska miljön, som bör tas i beaktning. Rummets egenskaper får olika konsekvenser för vilka sociala möten och aktiviteter som kan uppstå i den dagliga verksamheten. Pramling Samuelsson och Sheridan (2001) belyser att det är ett tecken på hög kvalitet i den pedagogiska verksamheten när barn kan leka utan avbrott och har tillgång till material.

Eriksson - Bergström (2013) lyfter att den fysiska miljön i olika grad ses som en möjlighet eller ett hinder. Enligt Nordin – Hultman (2004) är den svenska förskolan väldigt sparsam med hur mycket material som finns framme. I de rummen barnen vistas mest i är det material som bidrar till stillsamma aktiviteter, som att rita och konstruera med lego. Eriksson - Bergström (2013) belyser att pedagogernas sätt att planera rum påverkar barns handlingserbjudanden. I de rum som har det mest variationsrika och neutrala materialet sker den övervägande delen av kollektiva lekar med gemensamt förhandlad handlingsram. Nordin– Hultman (2004) lyfter fram att mycket av materialet i den svenska förskolan kan uppfattas som otillgänglig, eftersom rumsplaceringen har en stor betydelse. Visst material är placerat i centrum och är tillgänglig hela tiden, medan annat är placerat längre bort i rum som är mindre tillgängliga. Författaren belyser att material kan delas in i två kategorier, det som är tillgängligt och det som är otillgängligt. Material som är lågt placerat bidrar till att barn självständigt kan använda sig av det. Otillgängligt material som placeras högt väcker inte barns intresse, vilket leder till att det sällan används (Nordin – Hultman, 2004).

2.3 Barns delaktighet och inflytande

Enligt Westlund (2011) kan begreppet delaktighet omöjligt separeras från inflytande. Tillsammans utgör de en komplex helhet som kan göra det svårt för pedagogerna att konkret sätta fingret på begreppen. Emilson (2008) belyser att om barn ska kunna påverka genom egna val och initiativ, är delaktighet en väsentlig aspekt i inflytande.

Undervisningens utformning och organisation har en betydande roll för hur stort utrymme barn får till delaktighet och agerande. Det handlar inte bara om själva undervisningen utan det innefattar hur man behandlas och bemöts (Zackari & Modigh, 2000). Enligt Emilson (2008) begränsar en stark klassifikation och inramning barns möjligheter till att delta på egna villkor. När läraren inte kontrollerade vad och hur – aspekten, skapades det utrymme för barnen att göra egna val och ta egna initiativ. Detta blev betydelsefullt i tolkningen av barnens delaktighet.

Tillsammans påverkade både barn och läraren det pedagogiska sammanhanget att skapa mening och dela en verklighet, att ge bekräftelse och respons, att vara närvarande och ha en öppen dialog. Westlund (2011) belyser att barn bör få möjlighet att använda förmåga att påverka sin egen situation. Denna förmåga utvecklas som ett resultat av bland annat erfarenheter, förväntningar från omgivningen och ett samspel mellan andra barn och vuxna. Därför kan barns förmåga att vara delaktiga variera i olika sammanhang. Förekomsten av olika arbetsformer och förhållningssätt i verksamheten bidrar enligt Elvstrand (2009) till att barn förbereds för att bli demokratiska medborgare. Vidare belyser författaren att en arbetsform är att skapa olika grupper som gemensamt kan diskutera en specifik fråga eller ha en aktivitet tillsammans. Genom att diskutera och ta gemensamma beslut i grupp uppstår en representativ delaktighet, vilket innebär att man får tillhöra en gemenskap som fattar beslut.

Arnér (2006) förklarar att begreppet inflytande handlar om att barn ska ges möjlighet till att på ett påtagligt sätt få påverka sin egen vardag i förskolan. Det innebär att förskollärarna ska utveckla sin planering av innehållet i verksamheten utifrån barns initiativ och idéer. Vidare lyfter Arnér och Tellgren (2006) att om vuxna tillvaratar vad barn visar intresse för och vad de har att säga, gynnar det barns möjligheter till att skapa egna åsikter och ställningstaganden. Att bli lyssnad på samt att få komma till tals som barn, är en förutsättning för detta eftersom det handlar om en demokratisk process. Enligt Westlund (2011) kan barns inflytande variera, beroende på om de får möjlighet till en reell påverkan eller får lära sig det. Graden av inflytande beror på deras begränsade erfarenheter av begreppet. Johannesen och Sandvik (2009) menar att barns möjligheter till inflytande skapas när deras röster blir hörda och de får rätt till att uttrycka sig. Faktum är att de vuxna alltid bär det yttersta ansvaret i förskolans kontext, vilket ska beaktas. I praktiken är barns möjligheter att bestämma alltid begränsad av ramar och i tydliga nyanser av alternativ (Westlund, 2011). Pedagogen kan ha kontroll och styra när barns inflytande ska tas i beaktning samt avgöra när barn får möjlighet till att ta initiativ eller göra val (Emilson, 2008). Inflytande sker, när pedagogerna använder kontrollen till att låta barn ta sin tid och skapar utrymme för barn att fatta egna beslut (Emilson, 2007).

Westlund (2011) förklarar att ett handlingsutrymme i barns inflytande innebär att de får bestämma själva och ta egna beslut. Pramling Samuelsson och Sheridan (2001) belyser att barns beskrivningar om delaktighet och inflytande skiljer sig åt beroende på hur barnen uppfattar begreppen. Hur barn beskriver sina uppfattningar om delaktighet och inflytande påverkas även av om besluten tas av en lärare, i en grupp eller individuellt. När barn erfar sig som förstådda, att deras intressen, intentioner och sätt att förstå bemöts och tas vara på, menar Pramling

Samuelsson och Sheridan (2003) att de får delaktighet och inflytande. Vidare belyser Westlund (2011) att i arbetet med att stärka barns möjligheter till inflytande är det av grundläggande vikt att barnen upplever sig själva som delaktiga.

2.4 Teoretiska begrepp

I studien kommer begreppen *intersubjektivitet* och *agentskap* användas som teoretisk utgångspunkt. Vi anser att de är relevanta, för hur barnen beskriver inflytande och delaktighet i relation till materialets placering.

2.4.1 Intersubjektivitet

Intersubjektivitet är ett centralt begrepp inom det sociokulturella perspektivet där betydelsen av ett socialt samspel med varandra är värdefullt för att utvecklas och lära (Säljö, 2015). Olika samförståndsprocesser menar Habermas (1995a) innefattar intersubjektivitet, där människors interaktionsmöten utgår ifrån att förstå varandras handlingar. Det skapas något ömsesidigt mellan individer måna om att uppnå samförstånd. Begreppet innebär att när människor samtalar med varandra, kan individen ta en annans perspektiv. Vi tar lärdom av varandra när vi använder språket som redskap och kan få en gemensam förståelse (Säljö, 2015). Intersubjektiviteten sker i samförstånd, en samtidighet mellan individer. Deltagarna möts i en interaktion där kommunikation som uppstår delas i en gemensam verklighet (von Wright, 2000).

2.4.2 Agentskap

Begreppet agentskap blev ett centralt inslag inom barndomssociologin under 1980-talet när sociologer fann ett stort intresse för studier inom området barndom och barn. I detta begrepp är barn agenter som är med och formar sin egen utveckling och har möjlighet till att förändra och påverka sin omgivning, genom att vara delaktig i processen (Löfdahl, 2004). När barn innehar agens är de sociala aktörer menar Berridge (2017) och bidrar med att forma sina egna erfarenheter, utöva egna val och gör skillnad. Det belyser även Houen, Danby, Farrell och Thorpe (2016) som beskriver att agens innebär att barn ges möjlighet att fatta beslut och att det skapas utrymme för att barns röster ska bli hörda. I förskolans kontext krävs det därför att pedagogerna främjar barns agens. Pedagogerna gör det genom att ge barn handlingsutrymme, förklarar Westlund (2011), där de få lov att göra saker i sin egen takt och är vana vid att det är något de själva kan ta beslut om utan att fråga vad som är tillåtet.

3 Syfte och frågeställning

Syftet är att bilda kunskap kring hur barn upplever inflytande och delaktighet i placering av material samt undersöka barns handlingsutrymme i relation till förskolans inomhusmiljö.

3.1 Frågeställning

Hur beskriver förskolebarn i fem- sex årsåldern delaktighet och inflytande i placering av material?

4 Metod

I det här avsnittet presenteras val av metod och urval. Vidare i avsnittet lyfts studiens genomförde samt databearbetning och analysmetod. Därefter avslutas avsnittet med att presentera studiens tillförlitlighet samt de etiska överväganden som tagits under studien.

4.1 Val av metod

I studien har vi valt att använda oss av en kvalitativ metod i form av gruppintervjuer tillsammans med barn. Källström – Cater (2015) belyser att om det finns intresse för barns perspektiv, åsikter och erfarenheter är det naturligt att fråga hur de resonerar och tänker.

Kunskapen vi vill erhålla är att se vilka erfarenheter, upplevelser och beskrivningar barnen har av delaktighet och inflytande i placering av material. Vi har därför valt gruppintervjuer för att fråga respondenterna, hur de upplever det. Genom att intervjua dem som vistas i en social miljö får man efter hand, insikt i förhållanden som råder i den miljön (Eriksson-Zetterquist & Ahrne, 2015). En kvalitativ metod är dessutom mest förmånlig om varje enskild respondents åsikter ska synliggöras (Christoffersen & Johannessen, 2015). Denna metod var mest lämpad för att kunna bilda kunskap om barns delaktighet och inflytande av materialets placering, utifrån barns perspektiv. För att starta igång tankeprocessen hos barnen valde vi att använda oss av stimulimaterial i form av bilder på materialets placering från respektive förskola. Lindstedt (2019) beskriver att det går att använda sig av stimulimaterial, vilket innebär att använda sig av konkret material som visar det ämne som berörs. I studien innebar det bilder som visar materialets placering i inomhusmiljön.

I en gruppintervju kommer barns svar ge grund till nya frågor och funderingar hos varandra. Dessutom kan barnen bli medvetna om variationer av olika sätt att tänka och få ta del av kamraternas reflektioner (Doverborg & Pramling Samuelsson, 2012). En styrka med gruppintervjuer är att det skapar en trygghet för barnen att samtala om ett visst ämne tillsammans. Däremot finns det mekanismer i en grupp som kan innebära ett problem, med den valda metoden. Alla barnen ska få komma till tals. Får alla möjlighet att uttrycka sig? Får de tystlåtna barnen chansen att lyfta sina åsikter? Hur mycket pratar barnet som är pratglad? Barn intar sina vanliga roller, vilket intervjuaren måste vara medveten om (Doverborg & Pramling Samuelsson, 2012).

4.2 Urval

I denna studie valdes två förskolor, från två olika kommuner i södra Sverige. Dessa två förskolorna valdes, på grund av att någon av oss tidigare har skapat en relation med barnen som går på respektive förskola. Christoffersen och Johannessen (2015) menar att detta är ett bekvämlighetsurval. En viktig aspekt i urvalet till studien var att barnen skulle känna sig trygga under gruppintervjuerna. Beroende på vilken social kontakt vi har lyckats skapa, får vi veta olika saker av barnet. Det är större förutsättningar att barnet delar med sig och lyfter sina tankar och åsikter om man har fått en god kontakt med barnet (Doverborg & Pramling-Samuelsson, 2012). Metoden i studien baserades på syftet med att studera barns perspektiv. Tjugo förskolebarn i fem - sex årsåldern tillfrågades för att ha större chans att få utvecklade svar.

4.3 Genomförande

Första kontakten med de valda förskolorna skedde innan uppstarten av studien. Syftet med studien och metod berättades för personalen, som i sin tur tog ställning till om det var passande att fråga barnen på de valda förskolorna. Efter ett godkännande kunde vi i samråd med personalen besluta vilka barn som skulle tillfrågas om medverkan. Därefter pratade vi med de valda barnen och förklarade studiens syfte och vald metod. Det förklarades att de kan avbryta sin medverkan när de vill. Två barn valde att inte medverka och två andra barn blev tillfrågade istället. Källström och Carter (2015) beskriver att deltagarna så långt som möjligt ska få information om vad studien innebär. Efter ett godkännande från barnen skickades en samtyckesblankett ut till de tillfrågades vårdnadshavare som antingen valde att samtycka till barnens medverkan eller neka. En vårdshavare nekade till barnets medverkan i studien. I slutändan omfattade gruppen sju barn. Det genomfördes tre gruppintervjuer med tre barn samt två gruppintervjuer med fyra barn, då det blev bortfall de dagar vi planerat in intervjuerna.

Frågorna utformades utifrån syftet med studien att bilda kunskap kring barns delaktighet och inflytande i placering av material. Frågornas utformning är bundna till syftet med samtalet och frågorna måste hela tiden relateras till syftet (Doverborg & Pramling Samuelsson, 2012). Öppna frågor användes för att i största möjliga mån ge deltagarna möjlighet till att uttrycka sig fritt och välja egna vägar i samtalet (Bryman, 2018). Inför intervjuerna åkte vi till de valda förskolorna för att hälsa på personal och barn. Datum, tid samt plats planerades för intervjutillfällena och stimulimaterial fotograferades. På den ena förskolan fotograferades sju rum och på den andra förskolan fotograferades fyra rum som synliggjorde och konkret visade materialets placering i inomhusmiljön.

Intervjuerna genomfördes i ett avskilt rum på barnens respektive förskola, med tanken att det skulle vara en lugn och trygg miljö. Det är en betydelsefull förutsättning att välja en lugn plats att samtala med barn, för att de ska kunna koncentrera sig och inte tappa intresset (Doverborg & Pramling Samuelsson, 2012). Till en början fick alla barn återigen information om studiens syfte, ordet material och vad det innefattar belystes, vilken roll vi författarna hade under intervjun och hur det skulle gå till. En bra samtalssituation kan skapas genom att berätta för barnen vad som ska diskuteras i samtalet och varför det äger rum (Doverborg & Pramling Samuelsson, 2012). Syftet till varför ljudinspelning skulle användas förklarades och samtliga deltagare godkände. Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2015) belyser att studenter kan använda sig av att spela in samtalet om de får tillåtelse av deltagarna. Det är lämpligt att börja intervjun med att presentera syftet med inspelningen, samt få deras samtycke till det. För att barnen skulle få en god förståelse för vad det innebär med ljudinspelning, valdes det att testa den applikation som skulle användas. Barnen fick säga en mening var och därefter lyssnade vi på inspelningen tillsammans. För att i minsta möjliga utsträckning exponera barnen, benämndes dem med en siffra när dem tilltalades under intervjun. Barnens röster urskildes dessutom i transkriberingen med hjälp av ljudinspelningen. I början av intervjun fick barnen skriva sina namn på en lapp samt den tilldelade siffran med valfri färgpenna. Det skapade en trygg och lättsam situation och visade sig vara en fördel under intervjuerna. Under samtalen satt barnen och underhöll sig med papperslappen under tiden de pratade och funderade över frågorna. De olika mekanismerna som kan styra i en gruppintervju synliggjordes. De pratglada barnen var snabba på att svara när frågorna ställdes och de barn som var tystlåtna tog mindre plats i samtalet. Vi valde därför att rikta frågorna mot specifika barn emellanåt, för att visa att allas åsikter är lika viktiga och av intresse för studien. Vi upplevde att barnen rättade sig efter detta och lät alla komma till tals med hjälp av vår styrning.

Vid samtliga gruppintervjutillfällen som varade mellan tjugo till tjugofem minuter, medverkade båda författarna. Den som tidigare var ett känt ansikte för barnen intog rollen som intervjuare och förde samtalet. Den andra intog rollen som antecknare och observatör. Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2015) beskriver att den grundläggande tekniken med penna och papper är fördelaktig att använda sig av, när det är två som genomför intervju. En kan ställa frågor och den andra anteckna och koncentrerar sig på att följa upp intressanta spår i intervjun.

4.4 Databearbetning och analysmetod

Efter varje genomförd intervju transkriberades det ljudinspelade materialet direkt. Lindstedt (2019) förklarar att transkribering innebär att det talade språket omvandlas till skriftspråk. Hur noga det talade språket återges beror på syftet med undersökningen. I vår transkribering har vi varit noggranna med att få med allt barnen säger, då vi studerar deras beskrivningar av delaktighet och inflytande. Transkriberingen genomförde vi själva genom att lyssna på ljudfilen, där vi pausade och spolade tillbaka för att urskilja och försäkra oss om vad barnen sa. Under transkriberingen tog vi tillvara de kommentarer som antecknaren gjorde, när intervjuerna genomfördes, för att få en helhetsbild över vad som sades och i vilket sammanhang.

Christoffersen och Johannessen (2015) belyser att innebörden med analysen är att dela upp materialet i element och hitta ett mönster. Under vår analys har vi använt oss av tre grundläggande arbetssätt som enligt Rennstam och Wästerfors (2015) är ett sätt att skapa samhällsvetenskapliga analyser. Dessa är *sortera*, *reducera* och *argumentera*.

Det empiriska materialet måste läsas om i flera omgångar och under läsningen kan det ordnas upp och sorteras (Rennstam & Wästerfors, 2015). Båda författarna har grundligt läst igenom materialet ett flertal gånger för att skapa en djupare förståelse, för vad som sades. Det gjordes både enskilt och tillsammans för att hitta likheter i materialet, som var relaterat till vårt syfte och frågeställning som vägledde oss under processen. Till en början lästes intervjuerna igenom med öppenhet. Forskaren ska börja med det menar Rennstam och Wästerfors (2015) för att sedan fokusera och begränsa sig i vidare läsning. På detta sätt började vi sortera materialet och återfann beskrivningar som berörde liknande områden samt besvarade vår frågeställning.

Därefter skärptes våra blickar mot det som var relevant gentemot vår studie, genom att välja bort irrelevanta delar. Rennstam och Wästerfors (2015) menar att forskaren reducerar empirin, genom att välja bort betydelselösa delar i relation till studiens syfte och frågeställning. Efter reduceringen skapades en skärpa och koncentration mot det som var viktigt. Bryman (2018) lyfter att forskaren kan koda texten i termer av vissa teman, som är av intresse inom studiens ramar. Gemensamt gick vi igenom våra intervjuer utifrån frågeställningen och med hjälp av färgkodning fick vi ordning på materialet. Vi fann teman som var relevanta, men dessa förändrades genom processen. Vi kom slutligen fram till fem teman, som berör syftet med studien. Dessa teman är: *barnen tar beslut och pedagoger genomför*, *representativ delaktighet*, *barns handlingsutrymme*, *detta har fröknarna bestämt* och *omedvetna och medvetna val*. De teoretiska perspektiv och begrepp som forskaren utgår från styr sorteringen som görs under

analyseringen (Rennstam & Wästerfors, 2015). Teman analyserades därefter utifrån de valda teoretiska begreppen *intersubjektivitet* och *agentskap*.

Slutligen är det av stor vikt att med hjälp av sitt material argumentera i förhållande till tidigare forskning och teoretiska begrepp (Rennstam & Wästerfors, 2015). I diskussionsdelen förs en dialog utifrån resultatet, tillsammans med tidigare forskning och valda teoretiska begrepp.

4.5 Tillförlitlighet

För att studien ska vara tillförlitlig brukar man tala om två olika begrepp, reliabilitet och validitet. Reliabilitet handlar om att datainsamlingen har skett på ett noggrant sätt och att mängden av material, är tillräcklig för att kunna dra några slutsatser (Roos, 2014). Vi genomförde fem gruppintervjuer som ljudinspelades samt antecknades, detta skedde med hög noggrannhet. Intervjuerna gav tillräckligt material för att dra slutsatser om barnens beskrivningar av inflytande och delaktighet i placering av material. Validitet handlar istället om att vara medveten om det man gör, för att besvara studiens syfte och frågeställningar (Roos, 2014). Studiens syfte var att bilda kunskap om ett visst fenomen utifrån barns egna perspektiv. Det var relevant att använda sig av gruppintervjuer med barn, för att få reda på deras uppfattningar och erfarenheter. Detta bidrar till en hög validitet då vårt metodval har varit i enlighet med studiens syfte. För att öka kvalitén och trovärdigheten är det betydelsefullt att synliggöra forskningsprocessen genom att tydliggöra metodvalen (Ahrne & Svensson, 2015). För att studien ska bli tillförlitlig har vi därför eftersträvat att med noggrannhet beskriva alla moment i forskningsprocessen, för att skapa en rättvis och ingående bild över hur vi har gått tillväga. Vi har tydliga beskrivningar av vårt metodval, val av deltagare, genomförande samt databearbetning och analysmetod för att uppnå en tillförlitlighet i studien.

4.6 Etiska aspekter

Det är viktigt att vara medveten om de etiska aspekterna när man genomför en studie. Vetenskapsrådet (2002) belyser fyra forskningsetiska principer, informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. *Informationskravet* innebär att forskarna skall informera deltagarna om vad studien handlar om och dess syfte. Detta har vi tagit hänsyn till genom att informera barnen om syftet med vår studie, vad den handlar om och vilka rättigheter de har.

Samtyckeskravet innebär att det är frivilligt för deltagarna att medverka och att de har rätt till att avbryta sin medverkan när de vill, samt att medverkan till studien ska godkännas (Vetenskapsrådet, 2002). Detta har gjorts genom att barnen har fått information om att det är frivilligt att medverka och att de kan avbryta sin medverkan när de vill. Vårdnadshavarna till barnen har fått skriva på en samtyckesblankett (bilaga 1) som tydligt belyste vad det innebär att medverka i studien och dess syfte.

Vetenskapsrådet (2002) beskriver att *konfidentialitetskravet* innebär att alla uppgifter om deltagare som ingår i undersökningen ska behandlas med största konfidentialitet. Vi har tagit hänsyn till detta, genom att bevara insamlad empiri på ett säkert ställe, som obehöriga inte har tillgång till. Vi har även använt oss av fingerade namn på barnen och övriga personer, gruppnamn och rum som nämns i gruppintervjun.

Nyttjandekravet innebär att de uppgifter som samlas in enbart ska användas i forskningsändamål. Samt att uppgifterna som samlats in om deltagarna inte får användas för åtgärder som påverkar den enskilde (Vetenskapsrådet, 2002). Vi har tagit detta i beaktning genom att användningen av den insamlade empirin endast varit i syfte till studien.

5 Resultat

I följande avsnitt kommer studiens resultat av det empiriska materialet redovisas, i enlighet med studiens syfte att bilda kunskap kring barns inflytande och delaktighet i placering av material samt undersöka barns handlingsutrymme i relation till förskolans inomhusmiljö. Vi besvarar vår frågeställning: Hur beskriver förskolebarn i fem- sex årsåldern delaktighet och inflytande i placering av material? De olika rubrikerna utgår från teman som framkom i analysen utifrån begreppen intersubjektivitet och agentskap: *barnen tar beslut och pedagoger genomför, representativ delaktighet, barns handlingsutrymme, detta har fröknarna bestämt och omedvetna och medvetna val.*

Vi använder oss av ett system när vi presenterar citat från gruppintervjuer där den första siffran anger vilken intervju det gäller, bokstaven i mitten anger att det är barn och den sista siffran anger vilket barn som har sagt det. Siffran med intervjun presenteras inte utifrån den kronologiska ordningen intervjuerna genomfördes. Detta för att avidentifiera i största möjliga mån. Som tidigare nämnt är de namn på personer, gruppnamn och rum som nämns i resultatet fingerade.

5.1 Barnen tar beslut och pedagoger genomför

I samtal om vem som har bestämt var materialet på förskolan ska vara placerat, framkom det i en av intervjuerna, att barnen fattar ett beslut och pedagogerna tar vara på deras önskemål och förändrar. Beskrivningarna visar en interaktion mellan barn och pedagoger. Pedagogerna lyssnar och tar till sig barnens åsikter. Ett barn beskriver detta:

Barn: "De här var barnen och fröknarna de var barna som gjorde detta alltså" (1.B.2)

Intervjuare: "Aha"

Barn: "De var vi som bestämde var de skulle vara och dom gjorde de" (1.B.3)

Barn: "Aa" (1.B.1)

Barnen beskriver att det var barn som fick ta ett beslut hur det skulle vara, men som vi tolkar det, pedagogerna som placerade om utifrån barnens önskemål. De uttrycker att det var barnen som gjorde detta, vilket i praktiken kan innefatta inflytande och delaktighet. Barnen beskriver att de har fått göra en skillnad i verksamheten, genom att få ta ställning till vilket material som ska placeras där, samt hur det ska vara. Barnen får agens som innebär utrymme till att ta egna beslut. De beskriver själva att de får inflytande trots att de inte är delaktiga i processen med att fysiskt ändra om, utan det är pedagogerna som gör det.

5.2 Representativ delaktighet

I två av gruppintervjuerna återkopplar samtliga barn till ett tillfälle, när ett rum på förskolan ska ändras om. Barnen beskriver att de är uppdelade i olika grupper, en grupp brukar gå till skogen och den andra gruppen blir kvar på förskolan. Vid ett tillfälle när barnen var i en mindre grupp, hade pedagogerna tagit ställning till att de gemensamt skulle förändra i miljön. I en av intervjuerna förklarade ett barn det:

Intervjuare: "Vilka var det som ändrade det?"

Barn: "Ee de va fröken: när stjärnrummet ändrades då gjorde vi de med" (5.B.3)

Intervjuare: "Vilka då?"

Barn: "Fröken o några barn" (5.B.3)

Citaten ovan visar tillfället när rummet skulle ändras om. Till en början beskriver barnet att det var en pedagog som ändrade om, men fortsätter vidare med att barnen gjorde det med. Beskrivningen visar att en pedagog ändrade om i miljön, tillsammans med en grupp barn. Alla i gruppen var delaktiga i processen med att förändra. Barnen i den andra intervjun återkopplar till samma tillfälle:

Barn: "Ee fröknarna plockade i ordning allting" (4.B.2)

Intervjuare: "Okej men vem va det som bestämde att det skulle plockas i ordning?"

Barn: "Fröknarna" (4.B.3)

Intervjuare: "Vem bestämde att det skulle vara någonting annat där?"

Barn: "De bestämde dom som var kvar här när vi gick till skogen" (4.B.3)

Barn: "Aa dom som var kvar" (4.B.2)

Intervjuare: "Vilka är dom då?"

Barn: "Dom som e grupp 1" (4.B.3)

Barn: "De är massa barn för alla kan inte gå till skogen samtidigt" (4.B.2)

Barn: "Då så bestämde dom som var kvar här dom bestämde att det skulle vara stjärnrum" (4.B.3)

Här framkom det att pedagogerna har tagit ett beslut, om att förändra i ett av rummen på förskolan. Barnen beskriver vidare att några barn gick till skogen. De övriga barnen som var kvar på förskolan fick bestämma, vad de skulle vara för rum och vilket material som skulle placeras där. Genom de två citaten kan vi se, att det var en grupp barn och pedagoger som i samförstånd förändrade om. Barnen fick handlingsutrymme genom att fysiskt få närvara under processen och forma en lärmiljö, utifrån sina intressen. Det

skedde under en representativ delaktighet som innebär ett beslutsfattande i en mindre grupp.

5.3 Barns handlingsutrymme

I majoriteten av intervjuerna beskriver barnen att de självständigt placerar om materialet när det är dags för städning. Beskrivningarna visar att det är en naturlig del i deras vardag på förskolan. Barnen kan själva ta ställning till var de placerar materialet för att det ska vara i ordning och fint städat när barnen lämnar rummet. Barnen förklarar att det är inom bestämda ramar, som de får placera materialet var de vill. Ett barn beskriver att de självständigt placerar materialet:

Barn: "Barna för vi får flytta på de när de är städning o så bordet kan stå där och den kan typ stå här" (2.B.4)

Citaten ovan visar att barnen känner ett individuellt inflytande, då de självständigt får avgöra var de ska placera materialet efter deras lek. I deras beskrivningar kan vi utläsa att materialet inte har en specifik plats det ska vara på, utan barnen plockar undan och städar. Detta resulterar i att materialet kan finna en ny placering, efter varje städning. Utefter vår tolkning av beskrivningarna har barnen fått utrymme, till sin agens av pedagogerna. Beskrivningarna visar att det inte sker i ett samråd med pedagogerna inför varje städning. Det visar ett samförstånd mellan barn och pedagoger som innefattar intersubjektivitet, en samtidighet mellan individerna som delar en gemensam verklighet i en process. De kan själva avgöra var materialet kan vara placerat inom en viss ram. I flera intervjuer belyser barnen att de får ändra och flytta om, inom ett rum:

Barn: "Vi lägger det på olika ställen, allt som är i månrummet lägger vi på olika ställen" (3.B.2)

Barnet uttrycker en frihet i att få välja, var de ska lägga materialet i det specifika rummet. Citatet ovan visar att barnen aktivt får ta ett beslut inom bestämda ramar. Vi kan se att barnen har fått utöva egna val och göra en skillnad. Detta bidrar till att de är sociala aktörer som tar och har fått agens. Barnen beskriver att de själva kan placera om materialet på olika ställen:

Barn: "De är inte så att någon bestämmer det utan alla lägger det på olika ställen hela tiden" (3.B.2)

Barnet uttrycker att ingen har tagit ett beslut om var materialet ska vara placerat, utan alla tar ett beslut om var det ska ligga efter att de har använt materialet. Vidare i gruppintervjun samtalar vi återigen, om vem som har bestämt materialets placering och barnen nämner förskolechefen:

Intervjuare: "Vem har bestämt var detta materialet ska vara placerat?"

Barn: "Calle har bara sagt att det ska ligga på hyllorna här" (3.B.1)

Intervjuare: "Aha okej, vem har lagt det där då?"

Barn: "Vi barn" (3.B.2)

Barn: "Vi barn" (3.B.1)

Barn: "Efter vi har lekit med grejerna lägger vi tillbaka det på olika ställen" (3.B.2)

Barnens beskrivningar visar deras tolkning av att förskolechefen Calle tar det övergripande beslutet om förskolans inomhusmiljö samtidigt som de själva placerar materialet efter användning. Utifrån deras beskrivningar kan vi utläsa att barnen inte har fått agens till att handla och förändra själva. De får dock handlingsutrymme till att förändra materialets placering.

5.4 Detta har fröknarna bestämt

Barnen beskriver att pedagogerna vid något tillfälle, har tagit ett beslut kring materialets placering i inomhusmiljön. Barnen uttrycker att det är pedagogerna som bestämmer i verksamheten. En del barn har dessutom svårt att förklara hur de går tillväga, om de själva vill ta ställning till materialets placering. Ett barn uttrycker att pedagogerna bestämmer allt:

Barn: "Allting bestämmer fröknarna" (2.B.3)

Barnet uttrycker att det är pedagogerna som har bestämt och bestämmer hur miljön utformas i verksamheten. Beskrivningen visar ett begränsat inflytande och att det är givet att pedagogerna tar ställning till det mesta som omfattar verksamheten. Barnen uttrycker vem det är som har bestämt materialets placering:

Barn: "De är typ alla fröknarna alla fröknarna" (4.B.1)

Barn: "Detta har fröknarna bestämt" (4.B.3)

Barn: "Och den skulle bara stå där, de bestämde fröken" (1.B.3)

Beskrivningarna visar att pedagogerna har tagit ett beslut utan att barnen har varit involverade. De har inte uttryckt sina åsikter, om var de vill placera materialet. Barnen förklarar att det finns ramar att förhålla sig till, som pedagogerna har beslutat:

Barn: "Annars så man kan inte bara sätta upp dom utan fröken har bestämt man måste fråga fröken om man får innan" (4.B.2)

Citatet ovan visar att barnet upplever att det är viktigt att fråga en pedagog först, innan ett beslut tas om att placera materialet på ett annat ställe. Det är vägledning som kommer från pedagogerna. Barnet belyser att det går att fråga, sedan tar pedagogerna till sig deras önskemål. Det sker i ett samförstånd där barnen är medvetna om att pedagogen kan ta deras perspektiv i ett samtal, vilket innebär intersubjektivitet. I samtalen framkom det, att sakerna har en bestämd plats där materialet ska placeras:

Barn: "Barnen ställer bara ut det någonstans på bänkarna sen så flyttar fröken dem till rätt plats" (1.B.3)

Barn: "Aa vi måste städa undan på rätt plats" (4.B.3)

Barn: "I de rummet där dem ska vara" (5.B.1)

I vidare diskussion om vad rätt plats innebär och vem som bestämt den platsen, förklarar barnen att det är pedagogerna. Efter de har lekt färdigt med materialet ska det ställas tillbaka på den avsedda platsen. I samtal om hur barnen går tillväga när de vill ändra på var materialet ska vara placerat beskrivs ett hinder:

Barn: "Kan man inte" (5.B.3)

Intervjuare: "Varför kan man inte det?"

Barn: "Bara om fröken vill ändra på det" (5.B.3)

Barnet beskriver att det är omöjligt att ta ett beslut om var materialet ska vara. Beskrivningen visar att barnets handlingsutrymme är begränsat. Barnet uttrycker en begränsning av inflytande över var materialet ska vara placerat. Pedagogerna bestämmer och tar beslut om vilket material som ska vara framme, samt dess placering.

5.5 Omedvetna och medvetna val

Barnen uttrycker omedvetna och medvetna val av materialets placering. Ett omedvetet val innebär att barnen inte aktivt har planerat att placera materialet utifrån sin idé. När ett val tas medvetet innefattar det en avsiktlig tanke med sin handling med placering av material. Ett barn uttrycker ett medvetet val som tas:

Barn: "Ibland så stökar vi ner lite då sätter vi, då bestämmer vi att sätta det på andra ställen" (3.B.1)

Citatet ovan visar hur barnet uttrycker att, de tar friheten och gör ett medvetet val i att stöka ner lite och sedan välja att placera materialet på olika ställen. Detta behöver inte innefatta ett godkännande av pedagogerna, utan barnet tar sig friheten och förändrar med glimten i ögat.

Barnet har agens som bidrar med att utöva egna val och göra skillnad. I en intervju beskriver barnen ett val som tas utifrån deras idé, ett omedvetet val som bygger på en praktisk lösning:

Intervjuare: "Varför tyckte ni att det skulle vara bättre om det låg där?"

Barn: "Bara för att det var för mycket plats" (2.B.3)

Intervjuare: "Det var för mycket plats?"

Barn: "Ja, det var typ fullt där och man kunde typ inte ta saker där" (2.B.4)

Samtalet bygger på ett tillfälle där barnen omedvetet har tagit ställning till att placera om material. Det första barnet uttrycker, att det var för mycket plats på hyllan och därför valde de att flytta på materialet. Det andra barnet fyller ut och förklarar att det var för fullt på hyllan. Det var en praktisk lösning att fördela material på de olika hyllorna för att skapa mer yta. Beskrivningarna synliggör barnens agens genom att de har möjlighet till att förändra och påverka omgivningen. Ett barn beskriver en strategi som brukar användas vid städningen:

Barn: "Vi brukar lägga det där det låg innan men eh då så gör inte jag brukar inte lägga legobitarna där dem låg innan, jag brukar lägga dem i en annan ordning som regnbågens färg" (3.B.1)

Barnet beskriver först att legobitarna brukar placeras på tidigare plats och förklarar sedan sin idé om att inte lägga tillbaka det på den specifika platsen. Barnet berättar att hen har skapat ett system, i att lägga det efter regnbågens färger. Barnet är medveten om var legobitarna brukar vara placerat, men har självständigt skapat ett system av en egen idé.

5.6 Sammanfattning av resultatet

I resultat- och analysdelen har vi synliggjort hur barnen beskriver inflytande och delaktighet samt vilka hinder och möjligheter de ger uttryck för i materialets placering. Vi kunde synliggöra fem olika teman som är övergripande i deras beskrivningar: *barnen tar beslut och pedagoger genomför, representativ delaktighet, barns handlingsutrymme, detta har fröknarna bestämt och omedvetna och medvetna val*. Barnen beskriver olika aspekter av delaktighet och inflytande i relation till materialets placering. Barnen uttrycker att de tillsammans i mindre grupper tar beslut om var materialet ska placeras. De belyser även att de självständigt får placera materialet utifrån sina intentioner, men att de har ramar att förhålla sig till. Barnen har upplevt att det är pedagogerna som fattar beslut över placeringen. De uttrycker omedvetna och medvetna val som tas i placering av material.

6 Diskussion

I följande avsnitt kommer en metoddiskussion redovisas. Vidare kommer en resultatdiskussion utifrån resultatet som skrivs fram under föregående avsnitt.

6.1 Metoddiskussion

Den kvalitativa studien utfördes genom gruppintervjuer med barn, då syftet med studien var att bilda kunskap om barns delaktighet och inflytande i val av materialets placering i inomhusmiljön. Vi var intresserade av barns egna perspektiv därför menar Källström - Cater (2015) att det är av stor vikt att fråga, hur barnen tänker och resonerar kring det valda intresseområdet. Utifrån den valda analysmetoden av transkriberingen och resultatet som skrevs fram har metoden varit passande, då det har varit i enlighet med studiens syfte och frågeställning. I flera omgångar fördes en gemensam diskussion och reflektion kring valet av att intervjua barn. Vi diskuterade om etiska ställningstaganden eftersom respondenterna skulle vara minderåriga och därav flera aspekter att ta hänsyn till. Från början var tanken att genomföra individuella barnintervjuer men slutligen valdes gruppintervjuer. Vi ville att barnen skulle känna en trygghet i att vara tillsammans. Det kan framkomma problem med grupp effekter inom intervjuer som görs i grupp, till exempel deltagare som inte låter andra komma till tals eller de som är tystlåtna. Det är viktigt att intervjuaren är tydlig med att alla åsikter är värdefulla (Bryman, 2018). Det var barn som var mer pratglada under intervjun än andra, därför var det viktigt att lyssna in alla individer. Emellanåt riktades uppmärksamheten mot de tystlåtna barnen, för att visa intresse av att höra deras åsikter också.

Relationen mellan intervjuaren och informanten innehåller en viss dimension av makt. När ett barn intervjuas av en vuxen blir den relationen särskilt asymmetrisk, därav är det viktigt med en ömsesidig förståelse genom att anpassa situationen (Källström Carter, 2015). Vidare fortsätter Källström Carter (2015) att betona att både omyndiga deltagare och vårdnadshavare till dessa måste ge sitt samtycke, innan de får medverka i studien. Detta gjorde vi efter ett godkännande från pedagogerna om att tillfråga barnen som gick på de utvalda förskolorna. Vi valde att tillfråga barnen enskilt genom att förklara studiens syfte, innebörden av deras deltagande samt rättigheterna som innefattas i ett samtycke. Källström Carter (2015) beskriver att det finns en utmaning i att förklara för yngre barn vad syftet med studien är och vad det faktiskt innebär att samtycka. Det är viktigt att reflektera kring hur informationen ges för att barnet ska få förståelse och uppleva att de kan avböja. Ett barn valde att avböja direkt efter samtalet, medan ett annat barn tog ställning till frågan i efterhand och tog ett beslut att inte medverka.

För att skapa en lättsam och naturlig atmosfär i början av intervjun samt för att barnen skulle uppleva en trygghet berättades återigen hur intervjun kommer gå till. Applikationen som skulle användas vid ljudinspelningen testades också tillsammans med barnen, vilket bidrog till en glädje hos dem när ljudklippet spelades upp. Vi lyssnade däremot inte på sekvenser av det inspelade samtalet vilket Doverborg och Pramling Samuelsson (2012) påvisar är en viktig aspekt och som oftast uppskattas av barnen. För att öka studiens trovärdighet hade vi kunnat använda oss av ytterligare en metod för att få mer empiri som kunde styrka det barnen sa. Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2015) menar för att få ett mer rikligt material som säger mer, bör intervjun kompletteras med en annan metod som till exempel observation. Vi anser att genom en kompletterad metod skulle vi troligtvis fått en större inblick och ökad förståelse för vad barnen uttryckte under själva intervjun. Dock användes stimulumaterial som konkret visades för att öppna upp tankar hos barnen. Detta upplevde vi gav en positiv inverkan under intervjuerna.

Det var en svårighet i att utforma öppna frågor i relation till valda deltagare, som skulle bidra till att det uppstod tankar och reflektioner. Vi använde oss av öppna frågor i största möjliga mån, men i slutligen blev det en fråga som var sluten. Ja eller nej frågor ska undvikas, då det inte ger någon information om hur barnet resonerar eller tänker kring samtals innehåll (Doverberg & Pramling Samuelsson, 2012). Vi var medvetna om detta, men det var en svårighet i att formulera om till en öppen fråga. Med hjälp av följdfrågor kunde vi trots allt få barnen att beskriva sina upplevelser och erfarenheter. Båda författarna medverkade vid samtliga gruppintervjuer, en av oss intog rollen som intervjuare och den andra observerade och antecknade. Den som intog rollen som intervjuare hade tidigare skapat en relation till barnen, vilket också bidrog till en trygghet för dem. Enligt Doverborg och Pramling Samuelsson (2012) skapas det bättre förutsättning till att få barnen att öppna upp sig och uttrycka deras tankar för intervjuaren, om det är en tidigare känd person. Det var värdefullt att en av oss var vid sidan för att anteckna betydande gester som förekom och detta skapade en helhetsbild under processen med transkriberingen. Doverborg och Pramling Samuelsson (2012) menar att under samtalet framkommer mer än bara det talade språket, information i form av röstläge, gester och mimik är viktigt att anteckna. Det bidrar till ett bättre underlag för senare analys av vad barnet vill ge uttryck för.

6.2 Resultatdiskussion

Denna studie har fokuserat på barns beskrivningar av delaktighet och inflytande i placering av material. Deras beskrivningar har belyst möjligheter och hinder utifrån barnens egna perspektiv. Kommande avsnitt innehåller en diskussion kopplat till tidigare forskning och studiens resultat. Detta avsnitt indelas i följande rubriker *barnen tar beslut och pedagogerna genomför, representativ delaktighet, barns handlingsutrymme, detta har fröknarna bestämt samt omedvetna och medvetna val.*

6.2.1 Barnen tar beslut och pedagogerna genomför

I resultatet beskriver barnen att deras åsikter har fått en inverkan på materialets placering. Barnen tog ett beslut om vilket material som skulle vara i rummet samt var det skulle vara placerat, medan det var pedagogerna som genomförde det. Det är svårt att definiera delaktighet och inflytande i relation till förskolans verksamhet, vilket intygas av Westlund (2011) som beskriver att det är omöjligt att separera begreppen. Resultatet visar att delaktighet och inflytande är olika begrepp som i flera sammanhang går hand i hand. Vi menar att delaktighet handlar om att barn får vara en del av ett sammanhang, en social relation eller en aktivitet. Inflytande anser vi är rätten för barn att komma till tals, få sina röster hörda och påverka sin egen vardag. Att barn känner sig delaktiga påpekar Westlund (2011) är grundläggande i arbetet med att stärka barns möjligheter till inflytande. Barnens beskrivningar visar att de känner sig delaktiga i processen med att ändra om. Deras åsikter och idéer kom till beaktning hos pedagogerna genom att de mötte barnen i en interaktion som von Wright (2000) belyser sker i ett samförstånd och delas i en gemensam verklighet.

6.2.2 Representativ delaktighet

Barnens beskrivningar av delaktighet och inflytande synliggjordes i resultatet när en grupp barn förändrade om i miljön tillsammans med en pedagog. När en grupp diskuterar och tar ett gemensamt beslut uppstår en representativ delaktighet, vilket innebär att man tillhör en gemenskap som fattar ett beslut (Elvstrand, 2009).

I olika omfattning kan miljön ses som en möjlighet eller ett hinder (Eriksson-Bergström, 2013). För att utforma en miljö som tilltalar barn är det av stor vikt att låta deras inflytande och delaktighet genomsyra utbildningen. Vi menar att barn blir engagerade och intresserade av miljön när de själva har fått möjlighet att påverka dess utformning. Det skapas förutsättningar för barn att utveckla och lära. Johansson (2003) menar att när pedagoger samtalar och lyssnar på barnen kan de komma överens samt ta gemensamma beslut. För att låta barns röster och

handlingsutrymme komma till uttryck är det betydelsefullt att ta till sig barns idéer och tankar genom att visa att deras åsikter är viktiga.

Utifrån resultatet synliggjordes det att pedagogen skapade förutsättningar för barnen att vara delaktiga i processen och tog till sig barnens åsikter. När pedagoger tar vara på barns agerande och vad de säger främjar det möjligheter till att ta egna ställningstaganden samt till ett reellt inflytande och delaktighet (Arnér & Tellgren, 2006; Pramling Samuelsson & Sheridan, 2003). Enligt resultatet är barnen i en grupp delaktiga och får influera i sin inomhusmiljö tillsammans med en pedagog. Deras åsikter tas tillvara och de upplever en delaktighet som blir synlig i utformningen av miljön och placeringen av materialet. Habermas (1995a) menar att detta interaktionsmötet utgår ifrån att förstå varandras handlingar, vilket innebär intersubjektivitet.

6.2.3 Barns handlingsutrymme

Majoriteten av barnen beskriver upprepande gånger att de självständigt placerar materialet i inomhusmiljön. Nordin – Hultman (2004) belyser att de material som inte finns tillgängligt för barnen oftast placeras högt och de material som är tillgängligt placeras lågt. Utifrån resultatet ser vi att materialet som barnen självständigt placerar om är de material som redan finns tillgängliga och i förväg är introducerade för barnen. Har barn tillgång till material och leker utan ständiga avbrott menar Pramling Samuelsson och Sheridan (2001) att det berikar deras lek. Vi hävdar att när barnen har tillgång till materialet skapas förutsättningar för dem att vara självständiga och oberoende av pedagoger i sin lek.

Placeringen av materialet som sker självständigt är oftast i samband med städningen och utifrån vår tolkning är det en naturlig del i deras vardag på förskolan. Hur pedagogerna möter barn och om de förmår att se barn som subjekt, menar Johannesen och Sandvik (2009) påverkar barns möjligheterna till inflytande. Resultatet visar att barn och pedagoger har format och skapat en tillåtande atmosfär i verksamheten, där barnens förhållningssätt till miljön och materialet utstrålar kreativitet och egna initiativ.

Zackari och Modigh (2000) förklarar att undervisning handlar om hur man behandlas och bemöts, vilket har en betydande roll för hur stort utrymme barn får till delaktighet. Det är pedagogerna som har ansvar för att alla barn får förutsättningarna till att utvecklas och lära i utbildningen hävdar vi. Pedagogerna har i samspråk tillsammans med barnen givit utrymme för dem att agera och handla som sociala aktörer i verksamheten vilket, enligt Houen et.al (2016) och Löfdahl (2005), innebär att barnen får agens.

Emilson (2008) beskriver att när det kommer till barns delaktighet påverkar pedagoger och barn det tillsammans. Barnen har möjlighet att bestämma materialets placering vid varje städtillfälle vilket innefattar att de har en påverkan i sin undervisning, där deras delaktighet och inflytande blir synliga. Barnen beskriver sedan att de kan flytta på materialet men inom bestämda ramar. Resultatet visar att barnen får placera materialet självständigt i det specifika rum de har vistats. Westlund (2011) menar att barns förmåga att påverka sin egen situation är beroende på erfarenheter samt ett samspel mellan andra barn och vuxna. Förmågan att vara delaktig varierar beroende på sammanhang. I resultatet beskriver barnen en frihet till att självständigt placera material, vilket ger intryck av att pedagoger och barn tillsammans har fattat ett gemensamt beslut om vad som är tillåtet.

Resultatet visar två intervjutillfällen där barnen beskriver att det är förskolechefen Calle som har tagit beslut om materialets placering men samtidigt uttrycker barnen en självständighet i placering av material. Pramling Samuelsson och Sheridan (2001) lyfter fram att barns tankar om att bestämma är beroende på vem som tar beslutet. Barnen beskriver att det är chefen som har tagit beslut om allt som omfattar verksamheten. Vår tolkning är att det beror på vilka föreställningar barnen har om begreppet chef. Barnens erfarenheter av vad en chef har för arbetsuppgifter kan vara relaterat till en person som har makt och bestämmer.

6.2.4 Detta har fröknarna bestämt

Resultatet visar att pedagogerna tar beslut om materialets placering i inomhusmiljön. Barnen beskriver att pedagogerna bestämmer allt i verksamheten. En väsentlig aspekt i delaktighet och inflytande är att barnen ska påverka genom egna val och initiativ (Emilson, 2008). För att barnen ska kunna ta ställning till sin utbildning samt påverka menar vi att pedagogerna behöver skapa utrymme, genom att vara lyhörda och uppmärksamma barnens åsikter.

Barnen hade svårt att uttrycka sig hur de ska gå tillväga för att förändra och påverka i materialets placering. För att barn ska få handlingsutrymme och inflytande behöver de få bestämma själva och ta egna beslut (Westlund, 2011). Vi menar att om barnen får utrymme till att handla självständigt skapar det förutsättningar till förståelse för deras inflytande och förmåga att uttrycka hur de kan förändra. Eriksson – Bergström (2013) beskriver att pedagogernas sätt att utforma miljön påverkar barns handlingsutrymme.

Pramling Samuelsson, Sommer och Hundeide (2011) förklarar att barns perspektiv är barns egna uppfattningar och erfarenheter. För att pedagoger ska kunna närma sig ett barns perspektiv är kommunikationen en viktig faktor. I resultatet framkom det att barnen måste fråga

pedagogerna först innan man förändrar materialets placering. Det visar att barnen är medvetna om att de kan fråga pedagogerna som i dialog med barnen kan ta ett beslut därefter. Det är nödvändigt att pedagogerna samtalar och samspelar med barn på deras villkor (Arnér, 2006; Johansson, 2003). Vi anser att när pedagogerna använder kommunikationen för att komma barnen nära får de förutsättningar att få förståelse för hur barnen tänker. Att använda språket som redskap beskriver Säljö (2015) bidrar till att vi tar lärdom av varandra och skapar en gemensam förståelse. Det är en värdefull aspekt i arbetet med barns delaktighet och inflytande. Vi hävdar att om barn inte upplever att deras röster är viktiga och får komma till tals, kan det vara svårt att relatera till vad det innebär att få inflytande och delaktighet.

Resultatet visar att materialet har en förutbestämd plats som pedagogerna har tagit ställning till. Emilson (2008) påvisar att det är en inramning som begränsar barns möjlighet till att ta egna initiativ och som påverkar förutsättningarna till delaktighet. Pedagogerna har samtidigt en didaktisk utgångspunkt i valen som görs i verksamheten, vilket vi anser är viktigt att förhålla sig till. Det är olika faktorer som påverkar utformningen av miljön därav valet av en bestämd plats av materialet. Granbom (2011) menar att i den pedagogiska praktiken är det pedagogerna som sätter ramar för vilket material som finns tillgängligt i rummen. Vidare lyfter Nordin – Hultman (2004) att det är sparsamt med hur mycket material som finns framme i den svenska förskolan. De rum barnen vistas mest i erbjuder material som bidrar till stillsamma aktiviteter. Vi anser att pedagogerna tar ett aktivt val i vilket material de erbjuder barnen i respektive rum för att skapa en balans i valmöjligheterna av aktiviteter.

Westlund (2011) beskriver att en betydande faktor är hur pedagogerna uttrycker sig och framhäver sitt förhållningssätt, genom att samtala och kompromissa. Vi anser att pedagogerna i samtal kan möta barn genom att fråga hur de vill att materialet ska placeras eller göra en demokratisk röstning. Det skapas då förutsättningar för barnen att påverka den förutbestämda platsen. Barns möjligheter är begränsade av ramar och tydliga nyanser av alternativ. Det är läraren som har kontroll och avgör när barn får möjlighet till att göra egna val (Emilson, 2008; Westlund, 2011).

I resultatet framkom det att barnen kan placera materialet var som helst för sedan flyttar pedagogerna tillbaka det på rätt plats. Att materialet ska ha en rätt plats kan vi uppfatta som ett behov av struktur i inomhusmiljön. de Jong (2010) menar att den fysiska miljöns utformning har en mening som bör tas i beaktning och kan påverka valen som tas i inomhusmiljön. Vi anser att det kan vara meningsfullt att materialet har en rätt plats som skapar en inbjudande och lekfull miljö för barnen.

Pramling Samuelsson och Sheridan (2003) lyfter att när pedagogerna konkret tillvaratar barns handlande och möjlighet till att påverka samt sätt att erfara och förstå världen leder det till ett reellt inflytande och delaktighet. Vi påstår att barn behöver erfara delaktighet och inflytande för att kunna uppleva och förstå vad det innebär.

6.2.5 Omedvetna och medvetna val

Resultatet visar att barnen gör omedvetna och medvetna val i form av strategier och egna idéer om hur placering av material ska vara. Ett barn gjorde ett aktivt val att stöka ner för att sedan hitta ett nytt och eget sätt att placera materialet. Barns inflytande kan variera enligt Westlund (2011) som beskriver att det beror på om barnet har erfarenhet till att påverka eller om de har fått lära sig det. Resultatet visar att barnet utövar agens som Berridge (2017) påvisar när barn gör egna val och gör skillnad genom att vara en social aktör. Vår tolkning är att barnet känner en frihet i att göra egna val och beslut. Emilson (2008) belyser att när kommunikationen emellan barn och pedagoger är fri bidrar det till barnens delaktighet och inflytande.

Ett omedvetet val som barnen beskrev utifrån resultatet visar en praktisk lösning som tas i placering av material. Barnen valde att placera materialet på en ny plats som gav mer utrymme. Arnér (2006) beskriver att inflytande innebär att barn ges möjligheten till att tydligt kunna påverka sin egen vardag i förskolan. Det innebär att pedagogerna utvecklar verksamheten utifrån barns initiativ och idéer. I relation till resultatet beskriver barnen att de har fått påverka och ta egna ställningstagande utifrån sina idéer, vilket bidrar till ett inflytande.

Ett barn beskriver ett medvetet val som görs i placering av legolådorna. Barnet har skapat ett eget system genom att bestämma på vilket sätt lådorna ska vara utifrån regnbågens färger. Westlund (2011) menar att när barnen är vana vid att fatta egna beslut och får bestämma själva erfår de inflytande. Vidare belyser Emilson (2007) att när barnen känner att de inte behöver fråga en pedagog och tar sig frihet, skapar det utrymme för barnen att fatta egna beslut. Utifrån resultatet tar barnet självständigt beslut och agerar därefter, vilket bidrar till att barnet har fått påverka sin egen vardag.

7 Slutord

Denna studie syftade till att bilda kunskap kring hur barn upplever inflytande och delaktighet i placering av material samt undersöka barns handlingsutrymme i relation till förskolans inomhusmiljö. Forskningsfrågan som besvarades var: Hur beskriver förskolebarn i fem – sex årsåldern delaktighet och inflytande i placering av material?

Resultatet visar att olika faktorer påverkar barns delaktighet och inflytande i placering av material. Det är av stor vikt att barns delaktighet och inflytande kommer till uttryck i utformningen av utbildningen. Pedagogerna skapar ramar för barnen att förhålla sig till och tar övergripande beslut i verksamheten. När barn ges förutsättningar till att ta egna initiativ och placera materialet självständigt berikas deras utveckling och lärande. *Lpfö 18* belyser att varje barn ska ges förutsättningar till att utveckla förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i förskolan (Skolverket, 2018). Genom att barn får handlingsutrymme till att påverka utformningen av miljön bidrar det till barns självständighet och förmåga till att uttrycka sina åsikter både enskilt och gemensamt i grupp. Varje barn ska ges förutsättningar att utveckla förmåga att uttrycka åsikter och tankar så att de kan påverka sin situation (Skolverket, 2018).

Vi vill med vår studie uppmärksamma barns egna perspektiv av inflytande och delaktighet i materialets placering. Med medvetna och nyfikna pedagoger som tar vara på barns åsikter och tankar i utformningen av miljön, skapas förutsättningar till ett lustfyllt lärande som avspeglar barnens delaktighet och inflytande. Vår förhoppning är att barns röster ska genomsyra förskolans utbildning och skapa en nyfikenhet till ett livslångt lärande.

8 Vidare forskning

Efter processen med studien och det slutliga resultatet har vi sett att barn är omedvetna om sina rättigheter till inflytande och delaktighet i utbildningen. Vårt resultat har belyst barns beskrivningar av sitt inflytande och sin delaktighet i relation till materialets placering i inomhusmiljön.

Det framkom att barnen har en begränsad uppfattning om hur de kan påverka sin utbildning. Vi anser att det finns behov av forskning att fördjupa sig inom detta ämne: Hur skapas förutsättningar för barn att få förståelse om sina rättigheter till inflytande och delaktighet i sin utbildning?

9 Referenslista

- Arnér, E. (2006). *Barns inflytande i förskolan - problem eller möjlighet för de vuxna? En studie av ett utvecklingsarbete och dess betydelse för att förändra pedagogers förhållningssätt till barns initiativ* (Licentiatavhandlingar vid Pedagogiska institutionen, Örebro universitet 3) Örebro 2006. Hämtad från <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:716104/FULLTEXT01.pdf>.
- Arnér, E., & Tellgren, B. (2006). *Barns syn på vuxna: att komma nära barns perspektiv*. Lund, Sverige: Studentlitteratur.
- Ahrne, G., & Svensson, P. (2015). Att designa ett kvalitativt forskningsprojekt. I G. Ahrne & P. Svensson (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder*. (s. 17 - 31). Stockholm, Sverige: Liber.
- Berridge, D. (2017). The Education of Children in Care: Agency and Resilience, *Children and Youth Services Review*, vol. 77, ss. 86–93.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (3: e uppl.). Stockholm, Sverige: Liber.
- Christoffersen, L., & Johannessen, A. (2015). *Forskningsmetoder för lärarstudenter*. Lund, Sverige: Studentlitteratur.
- de Jong, M. (2010). Förskolans fysiska miljö. I B. Riddarporre & S. Persson (red.), *Utbildningsvetenskap för förskolan*. Stockholm, Sverige: Natur och Kultur.
- Doverborg, E., & Pramling Samuelsson, I. (2012). *Att förstå barns tankar – kommunikationens betydelse*. (4: e uppl.) Stockholm, Sverige: Liber.
- Emilson, A. (2007). *Young children's influence in preschool*. International Journal of Early Childhood, Vol.39, No.1, 2007.
- Emilson, A. (2008). *Det önskvärda barnet – Fostran uttryckt i vardagliga kommunikationshandlingar mellan lärare och barn i förskolan*. Doktorsavhandling. Göteborg: Göteborgs Universitet.
- Elvstrand, H. (2009). *Delaktighet i skolans vardagsarbete*. Doktorsavhandling, Linköpings universitet.
- Eriksson Bergström, S. (2013). *Rum, barn och pedagoger. Om möjligheter och begränsningar i förskolans fysiska miljö*. Doktorsavhandling, Umeå universitet. Tillgänglig: <http://umu.diva-portal.org>.
- Eriksson – Zetterquist, U., & Ahrne, G. (2015) Intervjuer. I G. Ahrne & P. Svensson (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder* (s. 34–54). Stockholm, Sverige: Liber.
- Granbom, I. (2011). *"Vi har nästan blivit för bra": lärares sociala representationer av förskolan som pedagogisk praktik*. Jönköping: Högskolan i Jönköping, 2011.
- Habermas, J. (1995a). *Diskurs, rätt och demokrati*. Göteborg: Daidalos.
- Houen, S., Danby, S., Farrell, A., & Thorp, K. (2016). Creating Spaces for Children's Agency: 'I wonder...' Formulations in Teacher–Child Interactions, *International Journal of Early Childhood*, vol. 48, nr. 3, ss. 259–276.

- Johansson, E. (2003). *Att närma sig barns perspektiv – forskare och pedagogers möte med barns perspektiv*. Pedagogisk forskning i Sverige, 8, (1–2), 42–57.
- Johannesen, N., & Sandvik, N. (2009). *Små barns delaktighet och inflytande: några perspektiv*. (1. uppl.) Stockholm, Sverige: Liber.
- Källström-Cater, Å. (2015). Att intervjua barn. I G.Ahrne., & P.Svensson (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder* (s. 68–79). Stockholm, Sverige: Liber.
- Lindstedt, I. (2019). *Forskningens hantverk*. Lund, Sverige: Studentlitteratur.
- Löfdahl, A. (2004). *Förskolebarns gemensamma lekar: mening och innehåll*. Lund, Sverige: Studentlitteratur.
- Nordin-Hultman, E. (2004). *Pedagogiska miljöer och barns subjektskapande*. (1: uppl.) Stockholm, Sverige: Liber.
- Pramling Samuelsson, I., & Sheridan, S. (2001). *Children's Conception of Participation and Influence in Pre-school: a perspective on pedagogical quality*. Contemporary Issues in Early Childhood, Volume 2, number 2, 2001.
- Pramling Samuelsson, I., & Sheridan, S. (2003). *Delaktighet som värdering och pedagogik*. Pedagogisk Forskning i Sverige. Årg. 8. Nr 1–2 s 70–84.
- Pramling Samuelsson, I., & Sheridan, S. (2006). *Lärandets grogrund: perspektiv och förhållningssätt i förskolan läroplan*. Lund, Sverige: Studentlitteratur.
- Pramling Samuelsson, I., Sommer, D. & Hundeide, K. (2011). *Barnperspektiv och barnens perspektiv i teori och praktik*. Stockholm, Sverige: Liber.
- Rennstam, J., & Wästerfors, D. (2015). Att analysera kvalitativt material. I G.Ahrne., & P.Svensson (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder* (s. 220–234). Stockholm, Sverige: Liber.
- Roos, C. (2014). Att berätta om små barn- att göra en minietnografisk studie. I Löfdahl, Annica & Hjalmarsson, Maria & Franzén, Karin (red.). *Förskollärarens metod och vetenskapsteori*. 1. uppl. (s.46–57) Stockholm, Sverige: Liber.
- Skolverket (2018). *Läroplan för förskolan LPFÖ 98: Reviderad 2018*. Stockholm: Fritzes.
- Säljö, R. (2015). *Lärande: en introduktion till perspektiv och metaforer*. (1. uppl.) Malmö, Sverige: Gleerup.
- UNICEF Sverige (1989). *Barnkonventionen: FN:s konvention om barnets rättigheter*. Stockholm, Sverige: UNICEF Sverige.
- Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm, Sverige: Vetenskapsrådet.
- Wallin, K. (2003). *Pedagogiska kullerbyttor: en bok om svenska barn och inspirationen från Reggio Emilia*. Stockholm, Sverige: HLS förlag.
- Westlund, K. (2011). *Pedagogers arbete med förskolebarns inflytande: en demokratididaktisk studie*. Licentiatavhandling Malmö: Malmö högskola.

von Wright, M. (2000). *Vad eller vem - en pedagogisk rekonstruktion av G H Meads teori om människors intersubjektivitet*. Göteborg, Sverige: Daidalos.

Zackari, G. & Modigh, F. (2000). *Värdegrundsboken: om samtal för demokrati i skolan*. Stockholm: Värdegrundsprojektet, Utbildningsdepartementet, Regeringskansliet

Bilagor

Bilaga 1: Samtyckesblankett

Estefanie Barrera Espinoza och Heidi Hansen Blomgren genomför en studie i kursen Examensarbete inom ramen för förskolläraryrket vid Jönköping University. Övergripande fokus i studien är att undersöka pedagogiska och didaktiska frågor rörande förskolans policy och praktik. Mer specifikt handlar denna studie om barns inflytande och delaktighet i valet av materialets placering i förskolans inomhusmiljö.

Estefanie Barrera Espinoza och Heidi Hansen Blomgren genomför denna studie i syfte att (a) bidra till kunskap om förskolan och dess verksamhet; (b) få erfarenhet av att genomföra empirisk forskning inom utbildning och undervisning; och (c) fullgöra kraven för att bli examinerad från förskolläraryrket på Högskolan för Lärande och Kommunikation vid Jönköping University.

Om du accepterar att ditt barn får delta i denna studie kommer ditt barn att bli involverad i följande forskningsaktiviteter i förskolans lokaler:

Samtal med studentforskarna i informella gruppintervjuer.

All information som genereras kommer att aidentifieras vilket garanterar att ditt barn inte kan bli identifierat. Gruppintervjuerna kommer att ljud inspelas och transkriberas. Det insamlade materialet kommer inte användas i något annat syfte och kommer raderas när studien är godkänd. Dessutom kommer all information som genereras förvaras på ett säkert sätt som förhindrar att det försvinner t ex genom stöld.

Du har din fulla rätt att avbryta ditt barns deltagande och därmed ta tillbaka samtycke när som helst och av vilken orsak som helst.

Om du har frågor gällande den här undersökningen och/eller ditt barns deltagande, vänligen kontakta kursansvarig, Ann Ludvigsson (ann.ludvigsson@ju.se) eller examinator, Olle Östklint (olle.ostklint@ju.se)

Om du accepterar att ditt barn får delta, vänligen skriv under nedan.

Vårdnadshavares kontaktinformation, telefon och email: _____

Datum

Underårig deltagares namn

Vårdnadshavares namnförtydligande

_____ Vårdnadshavares signatur

_____ Studentens signatur

_____ Studentens namnförtydligande

_____ Studentens signatur

_____ Studentens namnförtydligande

Bilaga 2: Intervjuguide

Vem bestämmer var materialet ska vara placerat på förskolan?

Upplever ni att ni får bestämma var materialet ska vara placerat?

Vem pratar ni med om materialets placering?

Om ni vill ändra på var materialet ska vara, berätta hur ni gör då!

Vem pratar ni med om ni vill flytta på något?

Berätta om en gång då ni ändrade om i miljön!

Vem bestämde hur det skulle vara?